

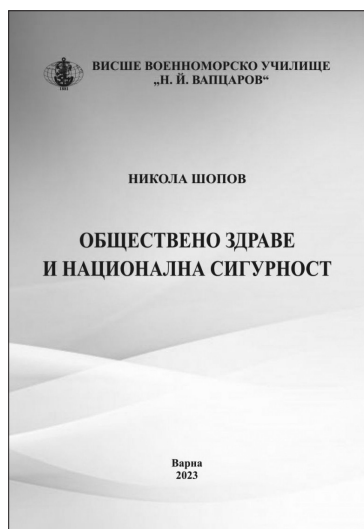
ЗДРАВЕТО КАТО ЕЛЕМЕНТ НА НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ

Проф. Стойко Стойков

Национален военен университет „Васил Левски“ – В. Търново

Със своята безспорна научна актуалност и практическа значимост, новият учебник „Обществено здраве и национална сигурност“ с автор проф. д-р Никола Шопов, д.м. (Shorov 2023), представлява завършено самостоятелно изследване в отговор на възникналата необходимост от разработване и представяне на относително пълна теоретична и практическа постановка за същността на националната здравна сигурност. Здравето е най-ценният ресурс и актив за всяка държава и общество, и е източник на икономическа и социална стабилност. Мултидисциплинарността, сложността и трудоемкостта на процесите в изграждането на съвременната архитектура на здравната система е свързано с извършването на спешни, радикални и в известна степен непопулярни мерки.

Системата на здравеопазването – със своята многолика и мултифакторна същност, се явява един от водещите социални и икономически фактори за развитието на обществото. От съществено значение е да се определят бъдещите области на съвместната работа за подобряване на националната здравна си-

гурност, респективно – да се регламентира правната рамка на взаимодействие между системите. Доброто здраве вече не може да се разглежда като резултат от дейността на един-единствен сектор – здравеопазването, защото устойчивите и еднакво достъпни подобрения на здравето са продукт от успешната политика на цялата държава, както и на координираните действия на всички в обществото. Специфичното, което може да се открие, е връзката между социалната и здравната сигурност при постигането на основните цели на видовете здравни политики и тяхното влияние върху националната сигурност.

Следвайки научната логика, учебникът „Обществено здраве и национална сигурност“ аргументирано представя концепцията за организационна промяна на здравната система чрез тенденции на организационната промяна в България и политики за трансформиране на здравната система. Научното осмисляне и прецизиране на влиянието на здравната политика върху националната сигурност позволява на автора реалистичното представяне на Визия на Национална здравна стратегия 2021 – 2030 г.

Проблемите и предизвикателствата в тази динамична среда за функциониране на обществото предоставят възможност на проф. Шопов, базирайки се на резултатите от проведения научен анализ, определено да твърди, че „Изграждането на една стабилна и преди всичко сигурна държава би било невъзможно при наличие на една нестабилна и неефективна здравна система. При наличието на добро икономическо положение, добро здравеопазване, стабилно социално общество и демократично политическо управление, може да се наблюдава свободно развитие и стабилна национална сигурност“.

Чрез подходящо подбран образователен и научно-методически инструментариум от методи и подходи за извършване на едно значително по своя обем и завършеност научно изследване, проф. Шопов предоставя изпълнени с високо качество учебни и научно-изследователски задачи, показващи функционалната връзка и взаимодействието между здравната сигурност, демографската сигурност, екологичната сигурност и политика и биополитиката с националната сигурност. С творческото проучване и научното осмисляне на литературни и електронни, нормативни и справочни източници, е постигната търсената от автора висока достоверност, всеобхватност и прецизиране на направените изводи и предложения. Чрез обстоен и коректен научен анализ се представят концепциите за здравеопазването и здравната сигурност като базови фактори за устойчиво развитие на всяко общество, нация и държава.

Методиката на представянето на учебния материал като съвкупност от подходи, начини и методи за изследване, обработка и анализ, е позволила постигането на обективност, коректност и верификация на резултати, удовлетво-

рвящи изискванията за комплексност, системност, съгласуваност и реалност. В динамично променящ се свят, управлението на добре функционираща здравната система, особено в ситуация на криза, представлява барометър за адекватна и стратегически насочена управленска практика на държавното управление.

Основната част от публикуваните научни трудове по темата за националната здравна сигурност касаят за съжаление една строго специфична аудитория, което стеснява възможностите за активно участие в научния обмен, презентирание и защита на новаторски научни идеи пред академичната общност в системата за национална сигурност. Насърчаването на здравната грамотност и образование е от решаващо значение за постигане на справедливост в здравеопазването чрез предоставяне на ясна и разбираема здравна информация, овластяване на хората да вземат информирани решения за тяхното здраве и справяне с различията в здравето, причинени от ограничената здравна грамотност. Затова е от особено значение авторът на „Обществено здраве и национална сигурност“ да продължи своите научни търсения и реализацията на постигнатите научни резултати в бъдещата си преподавателската дейност, защото учебната практика е ме-рило за достоверността на науката, а мисията на науката е да проправя разумния път на тази практика пред вече опасно „саморазширяващата чрез незнание, плагиатство и високо съмнение“ научна общност в сферата на сигурността и отбраната във висшите училища.

ЛИТЕРАТУРА

ШОПОВ, Н., 2023. *Обществено здраве и национална сигурност*. Варна: ВВМУ „Никола Вапцаров“.

REFERENCES

SHOPOV, N., 2023. *Obshtestveno zdrave i natsionalna sigurnost*. Varna: VVMU „Nikola Vaptsarov“. [in Bulgarian].

HEALTH AS AN ELEMENT OF NATIONAL SECURITY

Prof. Eng. Stoyko Stoykov, DSc.

Scopus Author ID: 57205573075

Web of Science Researcher ID: N-6268-2016

ORCID iD: 0000-0002-4885-713X

Institute for Research and Innovation

National Military University “Vasil Levski”

Veliko Tarnovo, Bulgaria

E-mail: stojkods@abv.bg